

PRATA OM ALKOHOL | NATIONELL UNDERSÖKNING 2026

Skolans hälsofrämjande och förebyggande arbete

En nationell undersökning om skolans alkoholförebyggande arbete

Vad har vi undersökt?

Under våren 2026 undersökte Prata om Alkohol hur skolans personal upplever förutsättningarna för hälsofrämjande och förebyggande arbete, med särskilt fokus på alkohol och ANDTS (alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar).

1 145

svar från skolpersonal

Lärare, elevhälsopersonal, skolledare och andra professioner i hela Sverige.

2026

genomfördes undersökningen

Frågorna rör bland annat prioritering, resurser, material, struktur och uppföljning.

Den samlade bilden

Skolpersonal ser behovet av ett alkoholförebyggande arbete. Det trängs dock undan i vardagen i brist på tid, otydliga strukturer och begränsad uppföljning. Bristerna i det förebyggande arbetet är inte en bild av ointresse, utan av ett uppdrag som saknar tillräckliga förutsättningar.

Från ambition till praktik

Rapporten visar vad skolan behöver för att förebyggande arbete ska bli återkommande, undervisningsnära och möjligt att följa upp.

Det förebyggande arbetet prioriteras inte

PRIORITERING

82 %

upplever att ANDTS-frågor prioriteras lite eller inte alls.

● Inte alls ● I någon grad ● Ganska mycket ● Mycket

ANALYS - VAD DET BETYDER FÖR SKOLAN

Förebyggande arbete behöver få en tydlig plats i skolans planering och ledning - inte stå och falla med enskilda eldsjälar.

TID OCH RESURSER

68 %

upplever att tid och resurser inte räcker till för ANDTS-arbetet.

● Inte alls ● I någon grad ● Ganska mycket ● Mycket

ANALYS - VAD DET BETYDER FÖR SKOLAN

När tid saknas behöver material och arbetssätt vara enkla att väva in i ordinarie undervisning och elevhälsoarbetet.

Stöd och struktur saknas i vardagen

UNDERVISNING

38 %

uppger att alkoholfrågor sällan eller aldrig tas upp när ungas livsstil diskuteras.

● Aldrig ● Sällan ● Ej strukturerat ● Strukturerat

ANALYS - VAD DET BETYDER FÖR SKOLAN

Samtal om alkohol behöver planeras och genomföras preventivt samt vara återkommande - inte genomföras först när en situation redan har blivit aktuell.

MATERIAL

64 %

upplever att de inte har tillgång till adekvata material i tillräcklig utsträckning.

● Inte alls ● I någon grad ● Ganska mycket ● Mycket

ANALYS - VAD DET BETYDER FÖR SKOLAN

Färdiga, kvalitetssäkrade och användarvänliga material sänker tröskeln för både lärare och elevhälsa.

Uppföljningen brister

SYSTEMATIK

76 %

utvärderar inte arbetet eller vet inte om det följs upp inom det systematiska kvalitetsarbetet.

● Ja ● Nej ● Vet ej

ANALYS - VAD DET BETYDER FÖR SKOLAN

Utan uppföljning är det svårt för skolledningen och för huvudmannen att se vad som fungerar, utveckla arbetet och säkerställa likvärdighet.

RIKTLINJER

65 %

upplever att skolans ANDTS-arbete fungerar i liten utsträckning eller inte alls.

● Inte alls ● I liten utsträckning ● Ganska stor ● Stor utsträckning

ANALYS - VAD DET BETYDER FÖR SKOLAN

Skolans styrdokument behöver översättas till en tydlig, lokal rutin med ansvar, material och återkommande utvärdering.

Tre steg för att stärka arbetet

1**Gör uppdraget tydligt**

Lägg in ANDTS-arbetet i skolans planering, med ansvar, tidpunkt och tydliga mål.

2**Gör det enkelt att genomföra**

Välj lärarstöttande material som kan användas i undervisningen utan stora förberedelser.

3**Följ upp och utveckla**

Säkerställ att det alkoholförebyggande arbetet är en del av skolans systematiska kvalitetsarbete.

Ansvar enligt styrdokumentet

Huvudmannen har det yttersta ansvaret för att utbildningen följer styrdokumentet. Rektor ska organisera, leda och följa upp ANDT-arbetet samt skapa mål, rutiner och förutsättningar. Lärare och elevhälsa genomför arbetet gemensamt i undervisning och hälsofrämjande lärmiljöer.

KÄLLA

Prata om Alkohol, Skolans hälsofrämjande och förebyggande arbete 2026. Skolverket, Arbeta med ANDT i skolan (2026). Resultaten är avrundade till hela procenttal. Undersökningen besvarades av 1 145 personer.

Prata om Alkohol

Evidensbaserat stöd för skolans förebyggande arbete.

Prata om Alkohol startades 2006 och bygger på samtalsbaserad undervisning. Metoden stärker ungdomars förmåga att motstå social press, grupptryck och att säga nej till alkohol.

86 %

av Sveriges kommuner

Idag används Prata om Alkohols skolmaterial i 86 % av alla Sveriges kommuner.

2017

vetenskapligt utvärderad metod

Den treåriga studien, i samarbete med forskare knutna till Karolinska Institutet, visar minskad sannolikhet för alkoholrelaterat riskbeteende.

“Skolan har ett tydligt ansvar, men i dag saknas ofta tid, struktur och uppföljning. Med tidiga insatser kan vi ge unga verktyg att stå emot press och fatta kloka beslut.”

ANNA NYGREN, EXPERT PÅ PRATA OM ALKOHOL